

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, dnia 25 września 2015 r.

Adam Bodnar

II.519.1139.2015

**Pan
Tomasz Poleć
Główny Inspektor Transportu Drogowego
Al. Jerozolimskie 94
00-807 Warszawa**

Szanowny Panie,

W moim zainteresowaniu pozostaje problematyka dotycząca wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 czerwca 2014 r. sygn. akt K 19/11 (Dz.U. z dnia 16 czerwca 2014 r. poz. 786) w zakresie stwierdzenia niezgodności:

- art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, ze zm.) w zakresie, w jakim **pomija prawo do korzystania z obrońcy na etapie prowadzenia czynności wyjaśniających przez osoby, co do których istnieją uzasadnione podstawy do sporządzenia przeciwko nim wniosku o ukaranie**, z art. 2 i art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 6 ust. 3 lit. c Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.), oraz
- art. 38 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, ze zm.) **w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości odpowiedniego stosowania w postępowaniach w sprawach o wykroczenia na etapie prowadzenia czynności wyjaśniających art. 156 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego** (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.), z art. 2 i art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 6 ust. 3 lit. b Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, jak również stosowania przedmiotowych przepisów przez uprawnione organy.

W uzasadnieniu powołanego wyroku, Trybunał Konstytucyjny podzielił stanowisko wyrażone w wyroku z dnia 11 grudnia 2012 r. o sygn. K 37/11, iż gwarancje prawa do obrony wynikające z art. 42 ust. 2 Konstytucji obejmują osoby, przeciwko którym prowadzone jest postępowanie w sprawach o wykroczenia niezależnie od jego stadium. Trybunał Konstytucyjny wskazał ponadto, że całkowity brak możliwości dostępu do materiałów dowodowych zgromadzonych w trakcie czynności wyjaśniających może pozbawić osobę, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, możliwości efektywnej obrony.

Na skutek wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 3 czerwca 2014 r. sygn. akt K 19/11, ustawą z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, zmieniono art. 4 oraz art. 38 § 1 przedmiotowej ustawy (Dz.U. z dnia 18 czerwca 2015 r., poz. 841). Nowelizacja weszła w życie z dniem 1 sierpnia 2015 r.

Pragnę zasygnalizować, iż **nadal wpływają do mnie wnioski osób, które żalą się na niezalążanie przez Inspekcję Transportu Drogowego do raportu dowodu w postaci zdjęcia zarejestrowanego przez fotoradar wykroczenia oraz formularza oświadczenia wysyłanego do właściciela pojazdu.** Jest przy tym oczywiste, że zapoznanie się z wizerunkiem osoby prowadzącej pojazd w momencie popełnienia wykroczenia zdecydowanie ułatwia właścicielowi podjęcie decyzji co do dalszego postępowania w sprawie. Szczególne znaczenie ma to dla przedsiębiorców, których pracownicy poruszają się samochodami służbowymi, gdyż to do firmy – jako właściciela, kierowane jest wezwanie Inspekcji Transportu Drogowego z żądaniem wskazania kierującego, który w danym miejscu i czasie prowadził pojazd.

Ponadto, w skargach podnoszone jest, że aktualnie, wraz z raportem z ujawnionego wykroczenia załączane jest pouczenie, iż zdjęcia dokumentujące popełnienie wykroczenia w ruchu drogowym są udostępniane (na etapie czynności wyjaśniających) w siedzibie CANARD przy ul. Przechódzkiej 109a w Warszawie lub w delegaturach terenowych GITD. Ze względu na fakt, że system fotoradarów obejmuje wszystkie drogi krajowe, zarejestrowane wykroczenia niejednokrotnie ujawniane są w miejscach znacząco odległych od miejsca zamieszkania sprawcy. Zatem często podróż właściciela pojazdu, nawet do najbliższej delegatury GITD, w celu zidentyfikowania osoby ujawnionej na zdjęciu z fotoradaru może wiązać się z poniesieniem znacznych kosztów finansowych oraz powodować konieczność skorzystania z urlopu.

Mając powyższe na uwadze, **wydaje się zasadnym wysyłanie przez Inspekcję Transportu Drogowego zdjęcia zarejestrowanego przez fotoradar wykroczenia wraz z raportem i innymi dokumentami, już w pierwszej korespondencji skierowanej do właściciela pojazdu lub udostępnienie go w inny sposób, np. w formie elektronicznej w celu zarówno zapewnienia realizacji uprawnień uczestników postępowań w sprawach o wykroczenia jak również przyspieszenia tego postępowania.** Warto w tym miejscu zauważyć, że z informacji medialnych podawanych już w ubiegłym roku wynikało, iż Inspekcja Transportu Drogowego podejmuje działania mające realizować powyższe cele, jednakże kolejne wnioski wpływające do mnie mogą świadczyć o niewystarczającej skuteczności tych działań.

Omawiany problem ma dodatkowy aspekt. Otóż właściciel lub posiadacz pojazdu, który stawi się w siedzibie CANARD w Warszawie lub w delegaturach terenowych GITD w celu obejrzenia zdjęcia zarejestrowanego wykroczenia, a który w trakcie przesłuchania wskaże osobę, której powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie - nabywa w postępowaniu w sprawie o wykroczenie status świadka. Zgodnie zatem z art. 618a i 618b kodeksu postępowania karnego stosowanym na mocy art. 119 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia przysługuje mu zwrot kosztów podróży - z miejsca jego zamieszkania do miejsca wykonywania czynności postępowania na wezwanie organu prowadzącego postępowanie oraz zwrot zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawiennictwa na wezwanie organu prowadzącego.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Inspektora o ustosunkowanie się do przedstawionej problematyki i poinformowanie mnie o zajęтым stanowisku.

Z poważaniem,

Podpis na oryginale